

Informatie CSPE PIE 25

**René Gielens,
Jankees Tanger**

11 maart 2025 Nieuwegein

Ronde 1 = 11.15 – 12.15 uur

Ronde 3 = 14.45 – 15.45 uur

CiTO_{CTE}

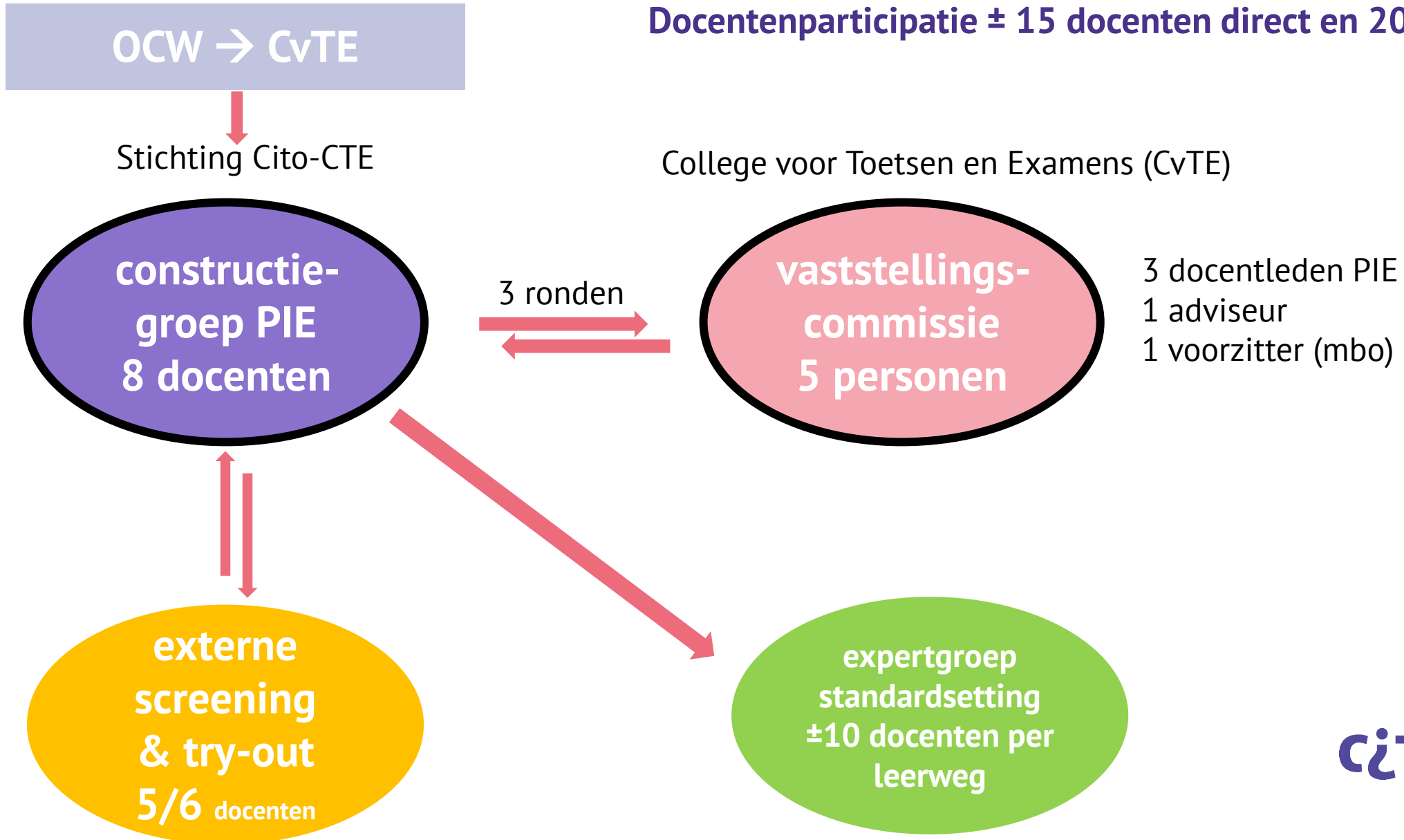
Inhoud

- productie examens
- vragen vooraf?
- nieuw in 2025
- voorbereiding 2025
- aandachtspunten 2025
- normering en herkansing 2025
- vragen en uitwisseling
- extra dia's met tips, adviezen en FAQ

Betrokkenheid docenten bij de productie van de CSPE's

productie examens

Docentenparticipatie ± 15 docenten direct en 20 indirect.

vragen vooraf? cspe 2025

Vragen vooraf

Welke vraag/vragen wilt u tijdens de voorlichting cspe beantwoord

Info over het werkstuk metaal.

Benodigdheden en tijden keuzedelen onderdelen

Tijdsduur en benodigde gereedschappen en materialen.

Inzage in de vragen van de minitoetsen. Reden: Tijdens het CSPE PIE onderdeel C had de examenmaker een stokpaardje m.b.t. het maken van vragen over riolering. dan vind ik onaanvaardbaar omdat het niet strookt met de syllabus en ik mij als docent daarop niet kan voorbereiden
wat zijn de nieuwe regels mbt CSPE

Aandacht voor afname 2025

- afnameperiode: dinsdag 1 april tot en met vrijdag 18 juli 2025.
- dashboard + interactieve pdf bij zending A (als vorig jaar)
- inschatting tijd per opdracht in IvE

[Centraal Schriftelijk en Praktisch Examen \(CSPE\) | 2025 | Examenblad.nl](#)

- voorlezen, regeling examentijd
- Voor de producten die door de kandidaten in het kader van het cspe gemaakt worden, geldt dat deze na de afnameperiode tentoongesteld of meegegeven mogen worden.

Structuur cspe PIE 2025

PIE BB **blauw**

- Onderdeel A
- Onderdeel B **Fm, B**
- Onderdeel C **Fm**
- Onderdeel D **Fm+**

PIE KB **blauw**

- Onderdeel A
- Onderdeel B **Fm+**
- Onderdeel C **Fm+**
- Onderdeel D **Fm+ f**

PIE GL **blauw**

- Onderdeel A **f**
- Onderdeel B **Fm+**
- Onderdeel C **Fm+**

PIE BB **rood**

- Onderdeel A
- Onderdeel B **Fm, B**
- Onderdeel C **Fm**
- Onderdeel D **Fm+**

PIE KB **rood**

- Onderdeel A
- Onderdeel B **Fm+**
- Onderdeel C **Fm+**
- Onderdeel D **Fm+ f**

PIE GL **rood**

- Onderdeel A **f**
- Onderdeel B **Fm+**
- Onderdeel C **Fm+**

Zendingen A, B en C

Zending A digitaal (rond 5 februari)

- instructie voor de examinerator
- grijze vlekken
- dashboard

Zending B papier (5 -- 7 maart)

- opdrachtenboekjes
- evt. bijlagen

Zending C digitaal (vanaf 13 maart)

- instructie voor de kandidaat mp4 en pdf (5 werkdagen voor start afname)
- digitale bestanden voor de kandidaat en examinerator (o.a. bijlage ond. B)
- correctievoorschrift

Facet (13 maart)

- minitoetsen
- opdrachten

Dashboard (2025)

- interactieve pdf bij zending A als hulp bij voorbereiden:
 - overzicht van alle benodigde examendocumenten
 - specifieke voorbereiding
 - linkjes naar algemeen beschikbare documenten

CSPE dashboard ✓ Producenten, Installeren en Energie VMBO BB 2024 Blauw

A Ontwerpen en maken (module 1)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ panelen plaatsen in schakeltechnisch practicum

B Ontwerpen en maken & Bewerken en verbinden van materialen (module 1 + 2)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje
- ☐ uitwerkbijlagen

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ vb_bijlage_bb.docx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ onderdelen op maat maken/bestellen
- ☐ bijlage aanpassen aan situatie op school
- ☐ lasthulpstuk maken

C Installeren en monteren (module 4)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ materialen bestellen/voorbereiden
- ☐ dummy voor warmwaterpeestel maken en op bord monteren

D Besturen en automatiseren (module 3)

Zending A digitaal

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ PIE240b-gl_rood_blaauw contour montageplaat dwg en dxf
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ montageplaat voorbereiden
- ☐ juiste materialen en gereedschappen klaarleggen

CSPE dashboard ✓ Info

Algemeen

Profielvakken	BB	KB	GL
BWI	BB	KB	GL
D&P	BB	KB	GL
E&O	BB	KB	GL
Groen	BB	KB	GL
HBR	BB	KB	GL
MVI	BB	KB	GL
M&T	BB	KB	GL
PIE	BB	KB	GL
Z&W	BB	KB	GL

Door te klikken op de juiste leerweg in de tabel, vindt u de volgende informatie over het desbetreffende cspe:

- Handleiding applicaties (inclusief informatie over CSPE-app en Facet)
- Instructie examiner algemeen
- Correctievoorschrift algemeen
- Syllabus
- Examenprogramma
- Vakspecifieke informatie (Septembermededelingen en Overzicht onderdelen, opdrachten en ICT-gebruik)

Legenda pictogrammen

- opdracht(en) in Facet
- opdracht(en) in computerlokaal
- opdracht(en) in CSPE-app
- opdracht in technietlokaal bij BWI: opdracht in machinale en lokaal met werkbanken
- opdracht in restaurant
- opdracht in zorgkamer
- opdracht in expeditieruimte/magazijn
- opdracht in klaslokaal
- schetsopdracht
- praktijklokaal
- opdracht bij dierenverblijf
- opdracht in EHBO-ruimte
- opdracht in de tuin
- opdracht in werkplaats
- opdracht in de bakkerij
- opdracht in de keuken
- opdracht akg = 1 in aparte ruimte
- opdracht met snijplotter
- opdracht in stellokaal of andere ruimte

Wat is gelijk en wat is nieuw t.o.v. 2024?

- woordenboek Nederlands, rekenmachine en kladpapier toegestaan
- naast minitoetsen ook aantal andere opdrachten in Facet
- alleen 3D-tekenen, conform syllabus
- bestellijst materialen in instructie examinerator*
- per onderdeel instructie voor examinerator en correctievoorschrift
- **Nieuw in 2025:** werkstukken onderdeel B en C zichtbaar bij afname!

Instructie voor de Examinator

Algemeen deel www.examenblad.nl

twee versies

geheimhouding

voorbereiding

afname

herkansing

één document voor
alle beroepsgerichte examens

Specifiek deel Zending A

overzicht opdrachten

ICT-gebruik

materialen en gereedschappen

aanwijzingen

per vak bij elke kleur,
elke leerweg en elk onderdeel

Correctievoorschrift

Algemeen deel www.examenblad.nl

regels voor beoordeling

algemene regels

aanleveren scores in Wolf

berekenen cijfer

één document voor
alle beroepsgerichte examens

Specifiek deel Zending C

beoordelingsmodel

aanwijzingen

(voorbeeld)uitwerkingen

per vak bij elke kleur,
elke leerweg en elk onderdeel

Digitaal correctievoorschrift

- telt niet automatisch op ☹️
- voor alle leerwegen
- inhoudelijk gelijk aan papieren versie
- scores handmatig overnemen uit digitaal cv in Wolf ☹️

voorbereiding

Vorbereiding kandidaten

- bekijken van [algemene instructiefilm over cspe's](#)
- oefenen met cspe's uit eerdere jaren:
 - www.cito.nl: opdrachten, bijlagen, applicaties, instructie voor de examinerator (IvE) en correctievoorschrift (cv)*
 - oefenen.facet.onl: minitoetsen en Facet-opdrachten
- inplanbare oefentoets om flow in Facet te oefenen: examensecretaris
- lezen of bekijken van Instructie voor de kandidaat: 5 werkdagen voorafgaand aan afname (zending C)

*

- [Centrale Toetsen en Examens](#)
- [Centrale examens vo](#)
- [Voor leerlingen](#)
- Examens oefenen

Vorbereiding nieuwe examinatoren

- Evt. [animatie](#) versie rood / blauw bekijken
- algemene + specifieke instructie voor examiner (IvE) doornemen
- afnameplanning maken en overleggen met collega's wie wat doet
- inventaris controleren en materialen inkopen (zie IvE)
- bekijken van informatie van eerdere voorlichtingen (o.a. [introductiecursus nieuwe examinatoren 2023](#) en [informatiepagina Examenblad](#))
- flow in Facet doorlopen (via examensecretaris in te plannen)
- alle opdrachten zelf maken, ICT-bestanden controleren
(werkstukken nu, overige opdrachten vanaf 10 werkdagen voor 1^e afname)

Wat te doen bij vragen of onjuistheden?

Neem contact op met het Examenloket bij vragen of vermeende onjuistheden:

- via contactformulier op www.examenloket.nl
- telefonisch op 070 757 51 77
- per mail via examenloket@duo.nl

aandachtspunten cspe 2025

Facetopdrachten

Proces :

- inplannen afnamegroep – vrijgeven voor afname - afnamegroep sluiten
- afname vrijgeven voor correctie
- minitoetsvragen worden automatisch gescoord
- corrector kijkt overige opdrachten na met correctiemodule Facet
- totaalscore Facet-corrector opvragen bij afnameleider en overnemen in cv

(Afname starten, afname afsluiten, planner klaarzetten voor correctie, nakijken met Facet Corrector, planner geeft totaalscores kandidaten -> overnemen in CV)

Invullen cv bij Facetopdrachten

- Vul de totaalscore in bij D1 *vragen in Facet*, dus geen aparte score voor de minitoetsvragen maar het totaal van minitoetsvragen en andere opdrachten in Facet

1.1 Beoordelingsschema

opdrachtnr.	omschrijving beoordelingsaspect	max. score	kandidaatnummer					
			naam van de kandidaat					
	onderdeel D							
D1	vragen in Facet (zie 1.2) opmerkingen – u kijkt een deel van de vragen handmatig na in de Facet-corrector – neem hier de totaalscore over uit de Facet-corrector	16						
D2a	schakeling bij eerste controle juist opgebouwd schakeling juist opgebouwd na herkansing	3 1	3					

Onderdeel A

BB

onderdeel A		richttijd: 100 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	tekenen met een 3D-CAD-programma	ICT-gebruik: 3D-CAD-programma	
2,3 en 4	schakelingen opbouwen in het practicum		1

KB

onderdeel A		richttijd: 100 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	3D-modellen tekenen (ook examiner)	ICT-gebruik: 3D-CAD-programma	
2	een samenstelling maken	ICT-gebruik: 3D CAD programma	
3,4 en 5	schakelingen opbouwen in het practicum		1

GL

onderdeel A		richttijd: 100 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	tekenen met een 3D-CAD-programma	ICT-gebruik: 3D-CAD-programma	
2,3 en 4	schakelingen opbouwen in het practicum		1

Onderdeel B – BB en KB

BB

onderdeel B		richttijd: 360 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	vragen beantwoorden	2 mondelinge vragen**	
2	onderdelen voor het werkstuk maken	bijlage (digitaal bestand) opm: rood	6
3	het werkstuk samenstellen	bijlage (digitaal bestand)	6
4	minitoetsvragen maken	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	

KB

onderdeel B		richttijd: 360 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	– minitoetsvragen maken – vragen maken over de werktekeningen in het opdrachtenboekje	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	
2	onderdelen voor het werkstuk maken	opm: rood	6
3	het werkstuk samenstellen		6

Onderdeel B - GL

GL

onderdeel B		richttijd: 200 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	– minitoetsvragen maken – vragen maken over de werktekeningen in het opdrachtenboekje	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	
2	onderdelen voor het werkstuk maken	let op: plaatwerk voorbereiden door examinerator	6
3	het werkstuk samenstellen		6
4	terugkijken in een gesprek		1

Onderdeel C – BB en KB

BB

onderdeel C		richttijd: 280 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	een sanitaire installatie en een elektrische installatie monteren op een montagebord	plank + vulplaatjes	6
2	vragen beantwoorden	3 mondelinge vragen**	1
3	minitoetsvragen maken	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	

KB

onderdeel C		richttijd: 280 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	een sanitaire installatie en een elektrische installatie monteren op een montagebord	plank en vulplaatjes	6
2	vragen beantwoorden	3 mondelinge vragen**	1
3	- minitoetsvragen maken - een opdracht over de leidingen van de binnenriolering maken	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	

Onderdeel D – BB en KB

BB

onderdeel D		richttijd: 100 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	– minitoetsvragen maken – vragen over een pneumatisch schema beantwoorden	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	
2	een pneumatische schakeling opbouwen		2
3	een relaisschakeling bedraden	montageplaat	

KB

onderdeel D		richttijd: 100 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	– minitoetsvragen maken – vragen over een kostenbesparing maken – een filmpje bekijken over opdracht 2	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	
2	een elektro-pneumatische schakeling opbouwen en het relais programmeren		2
3	een gesprek voeren over de schakeling en vragen beantwoorden	twee mondelinge vragen**	1

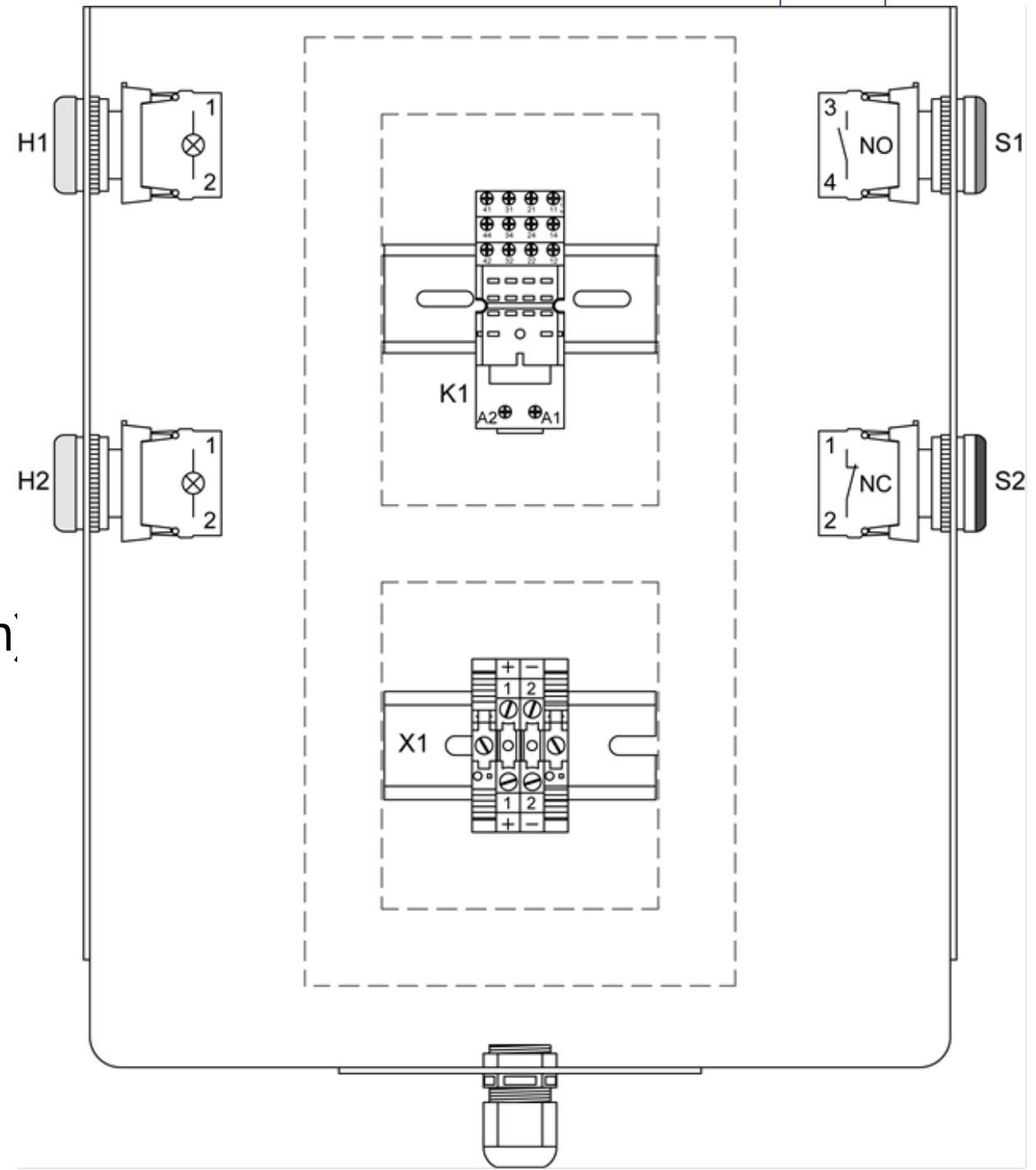
Onderdeel C – GL (besturen en automatiseren)

GL

onderdeel C		richttijd: 100 minuten	
opdracht	omschrijving	nodig	akg*
1	een besturingspaneel bedraden		2
2	een elektro-pneumatische schakeling opbouwen en het gemaakte besturingspaneel hierop aansluiten	montageplaat	2
3	een programma invoeren in het relais		2
4	– minitoetsvragen maken – een opdracht over een pneumatisch schema maken – vragen over een kostenbesparing maken	ICT-gebruik: Facet, 3 varianten	

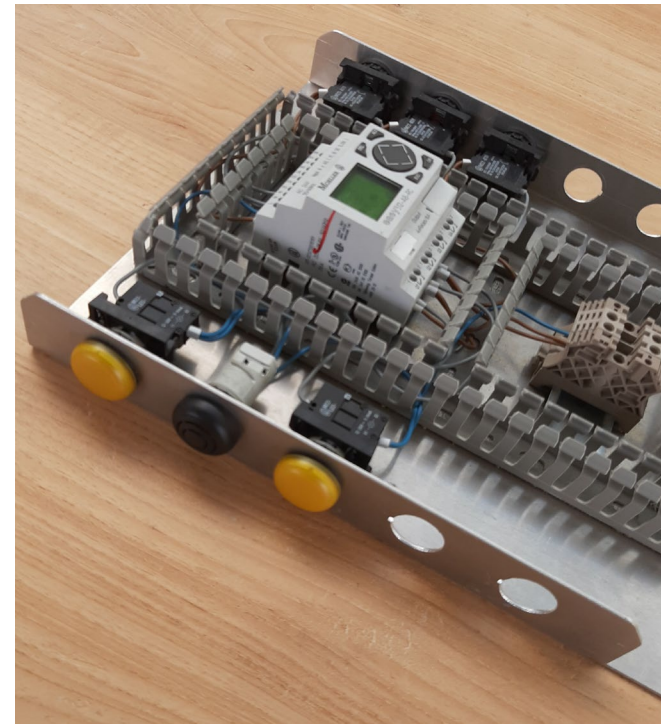
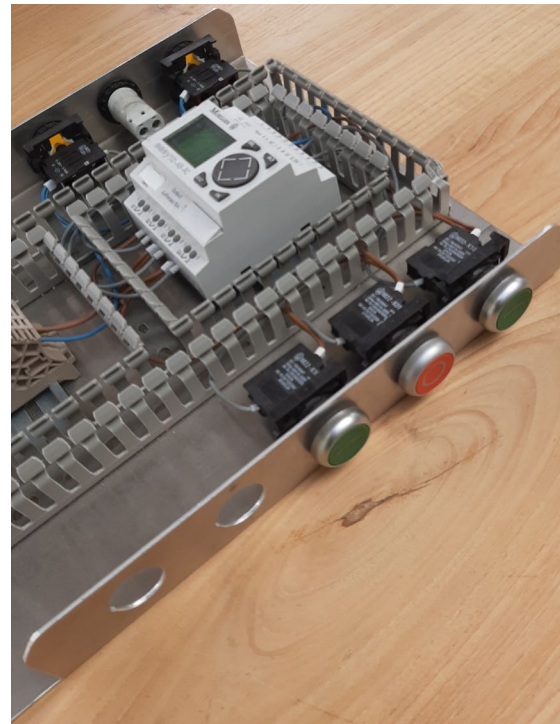
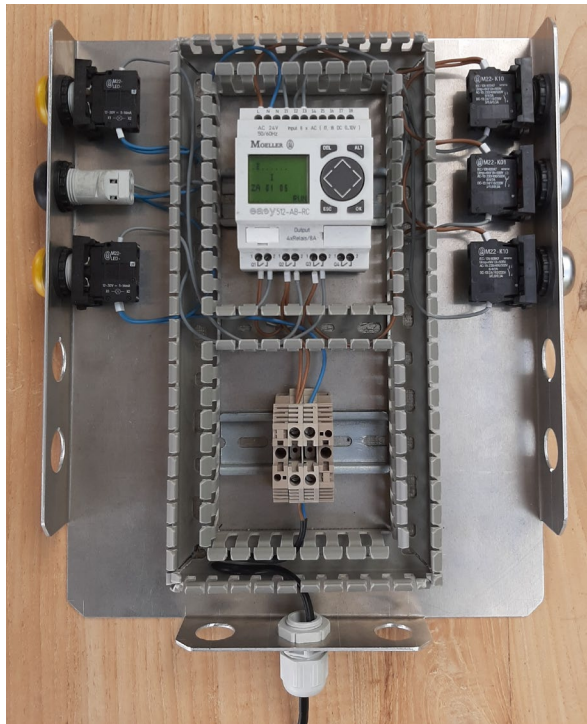
Onderdeel D (C-gl)

- Facet
- pneumatiek (bb)
- elektro-pneumatiek (kb/gl)
- montageplaat (bb en gl)
- (bijgeleverde .dwg en .dxf bestanden)

Onderdeel D (BB) (géén montage met Easy)

- voorbeeld afname 2022 met montageplaat

normering & herkansing

Normering cspe's 2025

- o.b.v. afnamegegevens, **docentenoordelen (vraag in Wolf)**, expertoordelen, historische N-termen en reacties Examenlijn, LAKS en SPV-enquête

Onderdeel X

Ik vind het onderdeel van 2025 ...

Veel makkelijker	Iets makkelijker	Even moeilijk	Iets moeilijker	Veel moeilijker
☐	☐	☐	☐	☐

☐ Ik heb onvoldoende kennis van het vergelijkbare onderdeel uit 2024.

- één N-term per versie → **N-term rood** en **N-term blauw**
- voor uitgebreide uitleg zie [infographic normering](#) + Examenblad

Normering cspe's 2025 – belangrijke data

16 mei – deadline inleveren scores in Wolf t.b.v. de normering (alleen 1e kans)

*Later geaccordeerde scores worden niet meegenomen in de normering,
maar u krijgt nog wel een groepsrapportage*

4 juni – publicatie N-termen cspe's

12 juni – publicatie N-termen overige vakken tijdvak 1

Herkansing

- vindt plaats nadat hele cspe is afgelegd
- één of meer onderdelen van andere versie
- advies: leg keuze kandidaat voor te herkansen onderdelen vast in een overeenkomst
- als kandidaat alle onderdelen herkanst → N-term herkansingskleur gebruiken
- als kandidaat 1 tot 3 onderdelen herkanst → N-L-tool gebruiken
- N-L-tool is na bekendmaking N-termen beschikbaar via site Cito
- stuur alleen Wolfscore in van 1e afname

Tot slot

- Wilt u meewerken aan het cspe PIE?
Wij zoeken regelmatig enthousiaste docenten.

Bij interesse kunt u een mail sturen naar jankees.tanger@cito.nl.

Vragen?

**Bedankt voor uw
aandacht & succes
met de afname!**

THANK
YOU

Tips Adviezen FAQ

Tips & adviezen van docenten

voorbereiding	organisatie	ICT
• Bekijk z.s.m. de september-mededelingen & het overzicht opdrachten en ICT en informeer de ICT-afdeling. Je vindt deze op examenblad.nl. • Maak vroegtijdig een rooster, claim lokalen. • Maak het examen van vorige jaren met je leerlingen in de lessen. Dit geeft jou inzicht in wat de beste 'routing' is voor het cspe. • Bekijk de instructiefilmpjes samen met je leerlingen. • Maak zelf de praktijkopdrachten / werkstukken. • Rollenspellen/gesprekken: oefen deze vooraf met je collega-docenten, zodat iedereen op dezelfde manier hun rol speelt. • Bestel de benodigde materialen ruim op tijd. Deze vind je in de instructie examinerator. Bij sommige vakken geven de september-mededelingen nog specifieke aanvullingen hier op.	• Bedenk vooraf goed op hoe je het wilt organiseren. • Creëer rust voor je leerlingen én jezelf: plan niet teveel op één dag, zorg voor een goede en rustige ontvangst van leerlingen. • Maak goede afspraken met je collega's over jullie taakverdeling. • Rond een onderdeel af voordat je start met het volgende onderdeel. • Afname in klas 4: Stuur 3e klas-leerlingen op stage tijdens de afname in klas 4. • Afname in klas 4: Plan de cspe's in voor de meivakantie en richt je vervolgens op de examentraining voor de avo-vakken. • Let goed op de toegewezen kleur, ook bij Facetopdrachten moet je deze kleur gebruiken. • Maak checklists / lijst met alle opdrachten om per leerling na te gaan: is alles gemaakt en ingeleverd. • Verzamel alles wat een leerling nodig heeft in een mapje met de naam & nummer er op. • Houd het nummer van het examenloket & helpdesk bij de hand.	• Verschillende vestigingen kunnen een andere kleur toegewezen krijgen, let op dat ICT dit weet. • Zorg dat er een ICT'er beschikbaar is op je locatie. • Controleer alle hardware: koptelefoons, muizen, voldoende reserve laptops / computers etc. • Controleer of alle benodigde software beschikbaar is en werkt. Let bijvoorbeeld op verplichte updates. • Kijk met de examensecretaris goed naar de 'routing' van al het digitale in een examen. Wat moet waar klaargezet worden, is er een printer nodig, moeten opdrachten digitaal ingeleverd worden, is internet afgeschermd als dat nodig is? • Controleer of alle digitale bestanden per leerling goed staan.

FAQ's vakoverstijgend - richttijd

Wat wordt bedoeld met richttijd?

Richttijden zijn vastgesteld op basis van praktijkervaringen;

- *De aangegeven richttijd van een onderdeel van het cspe is de netto-examentijd;*
- *Richttijden gaan uit van een werktempo dat de kandidaat aan moet kunnen;*
- *Uitgangspunt is dat de richttijden gevolgd worden;*
- *Richttijden staan vast per onderdeel en overgebleven tijd mag niet meegenomen worden naar een ander onderdeel;*
- *De school bepaalt hoe de richttijden gehanteerd worden en heeft dit eventueel vastgelegd in een protocol.*
- *Binnen een school moeten de afnamecondities voor alle kandidaten gelijk zijn.*

Wat is de netto-examentijd?

Met de netto-examentijd wordt bedoeld, de tijd die de kandidaat krijgt voor het uitvoeren/maken van de opdrachten die beoordeeld worden tijdens het examen. Onbeoordeelde tijd, zoals wachttijd, verplaatsingstijd, voorbereiding- en opruimtijd vallen buiten de richttijd.

Wat als de richttijd niet toereikend is?

De afname van een cspe verloopt niet op alle scholen op precies dezelfde manier. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat de outillage en de inventaris, nodig voor het onderwijs in het profielvak en de afname van een cspe, niet op alle scholen hetzelfde is. Het bevoegd gezag van de scholen is verantwoordelijk voor de gebouwen en inrichting en outillage ten behoeve van het onderwijs en dus ook examinering. Het CvTE kan hierover geen voorschriften verstrekken.

Vervolg richttijd

Wat als vooraf al duidelijk is dat de richttijd niet toereikend is?

Soms is op voorhand al in te schatten dat de richttijd om dat onderdeel te kunnen maken op de school niet volstaat. Dit kan voortkomen vanuit de ervaring van het zelf maken van de opdracht. Dan moet u de volgende stappen volgen:

- Examinator schat op voorhand in hoeveel extra tijd gezien de specifieke situatie op de school nodig is om het onderdeel adequaat door de kandidaten te kunnen laten maken.*
- Examinator vermeldt dat in het protocol van afname onder vermelding van de reden(en) ervan en hoeveel extra tijd nodig is.*
- Examinator stelt de kandidaten hiervan op de hoogte voorafgaand aan de start van het desbetreffende onderdeel.*
- Examinator vermeldt de afwijkende richttijd met reden in het proces-verbaal.*

Mocht het voorkomen dat tijdens de afname 80%-100% van de kandidaten nog niet klaar is met het examen en dit ligt niet aan de handelsbekwaamheid, efficiëntie of voorbereiding van de kandidaat, dan geeft de examinerator in deze situatie bovenop de aangegeven richttijd op basis van redelijkheid alsnog extra tijd.

In het protocol en op het proces-verbaal geeft de examinerator alsnog aan hoeveel extra tijd hij/zij toestaat bovenop de richttijd van het onderdeel onder vermelding van de reden(en) ervan. De examinerator geeft aan dat de kandidaten een X aantal minuten extra tijd hebben gekregen voor het maken van dat onderdeel.

[Zie ook examenblad.nl](https://examenblad.nl) (onder Afname van het cspe)

FAQ's vakoverstijgend – netto examentijd, volgorde

Kan bij leerlingen, die de examenopgaven horende bij een onderdeel van het examen op verschillende plaatsen binnen de stad of schoolgebouw maken, de tijd stopgezet worden en vervolgens weer laten lopen er als de leerlingen op de plaats van bestemming voor de volgende opgave is aangekomen?

Ja, dat kan. De richttijd per onderdeel is gebaseerd op de netto examentijd, die een kandidaat mag gebruiken voor het maken van de opdrachten van het onderdeel. Verplaatsingstijden verdergaand dan logisch vanuit de aard van de opdracht vallen hier niet onder. Daarom is de looptijd nodig voor verplaatsing van het ene gebouw naar het andere geen examentijd. Zie [hier](#) voor meer informatie.

Is het mogelijk om meer vrijheid te hebben om de volgorde binnen de onderdelen los te laten zodat leerlingen kunnen kiezen met welke opdracht zij willen beginnen?

De school bepaalt zelf de volgorde waarin de onderdelen van een profielvak-cspe worden aangeboden. Binnen een onderdeel mag ook de volgorde van de opdrachten zelf worden bepaald, mits hierover niets staat in de instructie van examinerator en dit organisatorisch mogelijk is en niet nadelig is voor de leerling.

FAQ's vakoverstijgend – bewaartijd, akg, spreiding

Hoe lang moet je het cspe examenwerk van de kandidaten bewaren?

CvTE: Schriftelijk en digitaal deel van het werk van de cspe's + foto's van gemaakte producten: Bewaar dit tot minimaal zes maanden na de uitslag. Een aanvulling: als het om 3e-jaars kandidaten gaat, moet het werk bewaard worden tot 6 maanden na afloop van het eerste tijdvak (dat zal in het vierde leerjaar zijn); het gaat dan niet om het fysieke product (recept, werkstuk) maar om de bijbehorende documenten.

Waar staat AKG voor en ben je verplicht dit aan te houden?

AKG staat voor aantal kandidaten gelijktijdig. Het is een toetstechnisch advies over het aantal kandidaten dat bij deze praktijkopdracht gelijktijdig beoordeeld kan worden. Dit is een advies en is niet verplicht omdat de situatie per school verschilt.

Mag je een onderdeel verspreid over twee dagen afnemen?

Dat mag als de afname van een onderdeel niet onderbroken wordt door de afname van opdrachten uit andere onderdelen. Het is niet toegestaan om bijvoorbeeld ICT-opdrachten uit meerdere onderdelen samen te voegen en af te nemen op één moment.

FAQ's vakoverstijgend – hulpmiddelen, tijd

Welke hulpmiddelen zijn toegestaan bij de cspe's?

Voor de cspe's zijn de toegestane hulpmiddelen te vinden op Examenblad: [Regeling toegestane hulpmiddelen](#). Voor alle centrale examens VMBO 2025 geldt dat een eendelig verklarend papieren woordenboek Nederlands of Woordenboek Nederlands-thuistaal en/of thuistaal-Nederlands toegestaan is.

FAQ's vakoverstijgend – extra hulpbehoefte

Hoeveel tijdverlenging is er mogelijk voor een dyslectische kandidaat bij het cspe?

Een kandidaat met dyslexie en een kandidaat met TOS mag gebruik maken van een tijdverlenging (30 min).

Hier geldt echter de redelijkheid: de kandidaat met dyslexie of TOS kan bijvoorbeeld wel meer tijd krijgen voor het lezen van instructies voorafgaand aan het maken van een werkstuk of voor het bereiden van een maaltijd, maar niet voor het maken van het werkstuk zelf of het bereiden van de maaltijd. Als de tijd een essentieel toetsonderdeel is (werktempo-opdracht), dan is verlenging niet toegestaan (in D&P zit geen werktempo-opdracht). Zie ook [handreiking passend examineren](#).

In hoeverre is voorlezen toegestaan tijdens de afname van de cspe's?

De teksten in het cspe mogen worden voorgelezen, mits dat op neutrale toon gebeurt.

Om alle leerlingen in dezelfde uitgangshouding te plaatsen mag de examinerator niet afwijken van de informatie uit de examendocumenten. Het taalgebruik daarin is afgestemd op de vakinhoud van de profielvakken en op de taalvaardigheid die van de leerlingen verwacht mag worden. Leerlingen mogen niet meer, maar ook niet minder informatie krijgen, dan de informatie uit de examendocumenten (inclusief filmfragmenten en vragen/opdrachten in Facet). Om dezelfde reden moet het voorlezen op neutrale toon gebeuren.

Vervolg extra hulpbehoefte

Is voorleessoftware tijdens het cspe toegestaan voor dyslecten?

In de maartaanvulling op Examenblad.nl is aangegeven dat voorlezen mag, mits op neutrale toon en niet wordt afgeweken van de tekst. Als voorleessoftware wordt gebruikt, dan geldt ook hier dat op neutrale toon moet worden voorgelezen en dat de school de borging van de geheimhouding dient te bewaken.

Hoe gaat het CvTE om met extra ondersteuningsbehoeften VSO-leerlingen die hun cspe doen op een reguliere school i.v.m. symbiose?

Kandidaten afkomstig van een vso school, die in het kader van symbiose onderwijs volgen en aansluitend ook een cspe maken in een profielvak vallen voor dit vak onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de school, die over de licentie beschikt en die derhalve het onderwijs aanbiedt en dus ook de afname van het cspe verzorgt. Onder verantwoordelijkheid van deze school worden examens besteld en uitgevoerd. Als de inschatting is dat een 'kandidaat' uit een symbiosesituatie recht heeft op extra faciliteiten op grond van een beperking dan kan door deze school via 'Beperking' per kandidaat een aanvraag ingediend worden voor een aangepaste afname.

In de [handleiding passend examineren](#) is een uitvoerige beschrijving gegeven van de kaders waarbinnen de school mag handelen. In paragraaf 3 hiervan is in kaart gebracht op welke manier de examensetting voor de kandidaat passend kan worden gemaakt. Mocht de kandidaat aanpassingen nodig hebben die buiten de standaard vallen, neemt de school [contact op met het CvTE](#).

Vervolg extra hulpbehoefte

In hoeverre is de tijd op het CSPE-examen een richttijd en wat kan je hiervan afwijken als je een school bent met leerlingen die een extra hulpbehoefte hebben en in tijdnood komen op het examen?

Hier staat meer informatie over het begrip richttijd (aangepast t.o.v. 2023).

Wanneer één of meerdere kandidaten op grond van een beperking, dat hoeft niet perse een fysieke beperking te zijn, niet in staat zijn het examen binnen de door de school vastgestelde richttijd af te ronden, dan kan conform de spelregels (zie [handreiking passend examineren](#)) een aanvraag tot examentijdverlening worden aangevraagd.

Wat niet standaard is toegestaan, is zonder meer examentijdverlening te verlenen omdat elk van de afzonderlijke kandidaten binnen de afnamegroep al behoort tot de doelgroep beperking.

Hoe vraag ik een aanpassing in het cspe aan voor een kandidaat met een ondersteuningsbehoefte?

U kunt een aangepast cspe aanvragen voor kandidaten die vanwege een ondersteuningsbehoefte het cspe niet op reguliere wijze (volledig) kunnen maken. Het formulier voor het aanvragen van afname van een aangepast cspe is te vinden op de persoonlijke pagina van de examensecretaris op [Examenblad.nl](https://examenblad.nl).

FAQ's vakoverstijgend – online werken en inzage

Wat zijn de mogelijkheden om online te werken? Wat zijn de voorwaarden voor online-applicaties?

Vanaf het examenjaar 2020 is het onder voorwaarden toegestaan om online-applicaties bij de afname van de cspe's te gebruiken, zie het document '[Voorwaarden gebruik online applicaties bij cspe's](#)'.

Hoe kan ik inzage krijgen in de digitale opdrachten en vragen in Facet?

Nadat de afnamegroep is afgesloten door de afnameleider, is inzage mogelijk via de inzagefunctionaliteit waar de afnameplanner/examensecretaris toegang toe heeft. Per leerling die in de planning staat, kan via de knop 'inzage' de afname worden doorlopen waarbij u de vraag, het antwoord van de leerling, de antwoordsleutel en de score ziet. Meer informatie over het organiseren van de inzage vindt u op de [website van DUO](#).

Krijgt de kandidaat de score van de mintoets te zien?

Nee, dit scherm wordt niet getoond. Alleen de afnameplanner kan zien hoeveel scorepunten de kandidaat heeft behaald. De scores van de kandidaat moeten nog wel worden overgenomen in het scoreoverzicht. De afnameplanner kan het overzicht van de scores via Facet inzien of downloaden.

FAQ's vakoverstijgend – regels beoordeling

Wat als een kandidaat iets wel op een goede manier heeft gedaan en dit staat niet zo in het correctievoorschrift beschreven?

Dan geldt regel 2.4.3 uit het algemeen correctievoorschrift en mag u punten toekennen overeenkomstig met het beoordelingsmodel.

Hoe zit het met doorrekenfouten?

Dan geldt regel 2.7 uit het algemeen correctievoorschrift. Als een onvolkomen prestatie in een onderdeel van het examen doorwerkt in een daaropvolgend gedeelte, mag alleen die onvolkomen prestatie en niet de verdere uitwerking daarvan worden aangerekend.

FAQ's vakoverstijgend – inzage Facet

Inzage in minitoetsen en overige Facetopdrachten vooraf.

Ook ten aanzien van de opdrachten in Facet kan het wenselijk zijn dat de examiner deze voor de afname in kan zien. Dit om tijdens de afname niet voor verrassingen te komen staan. Om de examiner hiertoe de mogelijkheid te bieden kan de examiner maximaal 10 werkdagen voor de ingeplande afname een afname laten inplannen voor een test-kandidaat en het onderdeel maken.

Zie examenblad.